

Pohled geografa na výsledky voleb

termín nahrání vypracované úlohy do aplikace moodle: **18. 03. 2018**

Během loňského roku jste jistě slyšeli o volbách do poslanecké sněmovny. A ačkoliv od voleb uběhlo téměř půl roku, jejich výsledky jsou stále diskutovány nejen veřejností, médii, ale i odborníky z různých oborů včetně geografie. Jako správné geografy by Vás však nemělo překvapit, že výsledky voleb mají určité prostorové rozložení, které lze zdůvodnit prostorovým rozmístěním různých demografických a socioekonomických ukazatelů. Tyto souvislosti lze snadno a rychle zjistit z tematických map, které jsou základním nástrojem, se kterým by nejen měl každý geograf umět pracovat, ale i ho sám vytvářet.

ZADÁNÍ ÚLOHY

Cílem této úlohy je proto najít **souvislosti mezi prostorovým rozložením výsledků voleb jednotlivých parlamentních stran** (dále jen výsledky voleb) a **demografických/socioekonomických ukazatelů** (dále jen faktory), a to s **využitím tematických map**. K nalezení souvislostí mezi výsledky voleb a faktory využijte konkrétně kartogramy a kartodiagramy, které patří mezi základní kartografické vyjadřovací metody tematické kartografie.

Kartogram je možné definovat jako kartografickou kresbu územních celků, ve kterých jsou statistická data plošně znázorněna rastry nebo barvami. Jejich důležitou charakteristikou je, že vyjadřují **relativní hodnoty** (podíl voličů dané politické strany z celkového počtu voličů v dané územní jednotce).

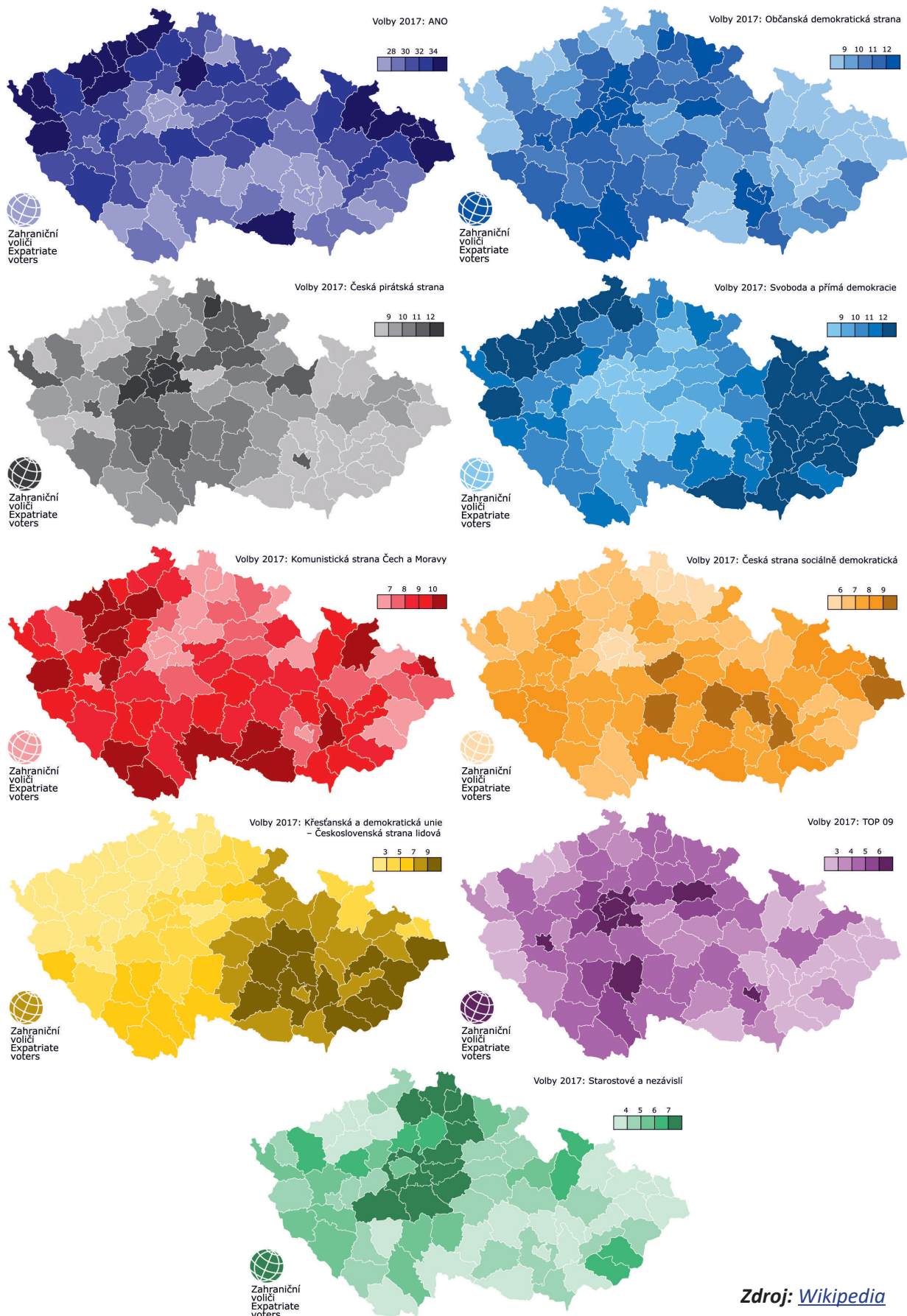
Naopak **kartodiagramem**, neboli diagramy lokalizovanými v mapě, znázorňujeme **absolutní hodnoty** (počet voličů politické strany). Nedílnou součástí většiny typů kartodiagramů by mělo být hodnotové měřítko, díky kterému je možné zpětně zjistit alespoň přibližně hodnotu jevu znázorněného v mapě (Havelková 2017). Podrobnější informace o využití těchto kartografických vyjadřovacích metod je možné dohledat v článku „Rozumějí žáci kartogramu a kartodiagramu?“ (Havelková 2017).

Kartogramy výsledků voleb jsme pro Vás již získali z webu [Wikipedia.cz](http://www.wikipedia.cz), které jsou také vizualizovány na obr. 1 v rámci zadání úlohy. Abyste však mohli porovnat výsledky voleb s prostorovým rozložením faktorů, je Vaším úkolem **vytvořit kartogram nebo kartodiagram třech vybraných faktorů** ve stejných územních jednotkách (okresy ČR), jako jsou znázorněny výsledky voleb. Metodu znázornění zvolte vždy v závislosti na povaze dat (viz výše), které budete mít pro daný faktor k dispozici.

Výběr faktorů (religiozita, míra nezaměstnanosti, dostupnost zdravotnických služeb, míra zaměstnanosti v zemědělství/v průmyslu, míra urbanizace, podíl osob starších 65 let, vzdělanost obyvatel...), které jsou dle Vás určující pro výsledky voleb, necháme na Vás. Váš výběr však musí být řádně **zdůvodněn na základě dostupné literatury** (viz Tipy na zajímavé a přínosné zdroje informací). Správnost Vaší úvahy o prostorovém rozložení vybraných faktorů si můžete také ověřit na webovém portálu [Historický GIS](http://www.historickygis.cz) nebo v konferenční prezentaci **Lebedy (2017)**.

Data pro jednotlivé faktory získáte prostřednictvím **Veřejné databáze Českého statistického úřadu** (viz Jak získat data) a samotný **kartogram nebo kartodiagram pro Vámi vybrané faktory vytvoříte s využitím aplikace www.mapa-ceska.cz**. Návod, jak pracovat s touto aplikací, je na webových stránkách aplikace (viz také Černík 2018).

Obr. 1 – Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny

Zdroj: [Wikipedia](https://www.wikipedia.org/)

Vytvořené mapy tří faktorů porovnejte s kartogramy na obr. 1. Na základě podobnosti prostorového rozložení volebních výsledků a faktorů **stanovte, který faktor je pro kterou volební stranu významný.** Dá se předpokládat, že jednotlivé faktory vypovídají o skupinách voličů určitých politických stran. Charakteristiky voličů (faktory) by tak měly být dohledatelné ve volebním programu politických stran, protože strany ve svých volebních programech slibují, co udělají pro určité skupiny lidí (valorizace důchodů, přidání rodinám s dětmi, snížení daně z příjmu, investice do vzdělávání...). Pokuste se tedy zároveň najít **souvislosti mezi volebním programem strany a Vámi vybranými faktory.** K porovnání není nutné pracovat přímo s volebními programy, ale je možné využít informace např. od Boček (2017).

Vaše výsledná práce tak bude obsahovat:

- Úvod
 - zvolené zaměření výzkumu a předpoklady (výběr faktorů a jeho zdůvodnění)
- Metodiku
 - volba kartografické vyjadřovací metody (kartogram, kartodiagram) pro jednotlivé faktory a její zdůvodnění
 - postup vytvoření jednotlivých map faktorů
 - případné problémy při realizaci výzkumu
- Výsledky:
 - vytvořené mapy pro jednotlivé faktory
 - srovnání map faktorů s mapami volebních výsledků parlamentních stran
 - srovnání faktorů s volebními programy parlamentních stran
- Závěr
 - krátké shrnutí dosažených výsledků
 - diskuze dosažených výsledků s poznatky uvedenými v odborné literatuře / s názory uvedenými v médiích; případně diskuze dosažených výsledků z pohledu jejich proměnlivosti v čase, z pohledu výsledků prezidentských voleb
- Použitou literaturu

JAK ZÍSKAT DATA:

Data získáte z [Veřejné databáze Českého statistického úřadu](#). Zvolíte záložku *Databáze a registry* a v ní položku *Veřejná Databáze*. Ve *Veřejné databázi* zvolíte záložku *Vlastní výběr*, ve kterém vyberete ukazatele (Pozor, ne všechny ukazatele jsou za okresy). *Vyberete území* (okresy) a zvolíte možnost vybrat vše. Ve *Výběru období* zvolíte možnost nejnovější a v *Uspořádání* prohodíte území s vámi vybranými ukazateli. Kliknete *na disketu* a vše si uložíte do XLS souboru. Pozor z posledního místa v tabulce je nutné přesunout Písek na stejné místo, jako je v datech v aplikaci www.mapa-ceska.cz, jinak se Vám data v této aplikaci nepropojí správně.

TIPY NA ZAJÍMAVÉ A PŘÍNOSNÉ ZDROJE INFORMACÍ:

Urbánní a regionální laboratoř PŘF UK (2013): Interaktivní mapa obyvatelstva 1921–2011. Dostupné z: <http://www.historickygis.cz/aplikace/mapa.html> (11-01-2018)

BOČEK, J. (2017): Volební tahák přehledně: podívejte se, co strany slibují a o co naopak nemají zájem. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/volebni-program-strana-ano-ods-kdu-csl-pirati-top-09-kscm-spd-cssd-starostove_1710101045_jab (11-01-2018)

ČERNÍK, V. (2018): 1. kolo prezidentských voleb s Mapou Česka aneb vytvořte si vlastní mapu výsledků voleb! Dostupné z: <https://www.mapaceska.cz/doc/volby2018.pdf> (20-01-2018)

- ČSÚ (2013): Veřejná databáze Českého statistického úřadu: Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#> (11-01-2018)
- FRÁNĚ, L. (2015): Česká krajní pravice: kde nachází své voliče? Geografické rozhledy, 24(5), 30–31. Dostupné z: <http://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/clanek/184/pdf> (11-01-2018)
- HAVELKOVÁ, L. (2017): Rozumějí žáci kartogramu a kartodiagramu? Geografické rozhledy, 27(2), 24–27. Dostupné z: <https://dlcv.cuni.cz/mod/resource/view.php?id=19038> (11-01-2018)
- KOČÍ, P. (2017): Jakou barvu má Váš okrsek? Prohlédněte si nejpodrobnější volební mapu. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/jak-volili-vasi-sousedi-prohlednete-si-nejpodrobnejsi-mapu-volebnich-vysledku_1710220940_pek (11-01-2018)
- LEBEDA, T. (2017): Volby 2017 v prostoru a čase. Konferenční příspěvek z uživatelské konference GIS ESRI. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=D-ult9BXn78> (11-01-2018)

ZADÁNÍ FOTOGRAFICKÉ SOUTĚŽE

Pomocí fotografie se pokuste zdokumentovat určitý problém v obci, ve které bydlíte (viz obr. 2). K fotografii doplňte komentář, který bude obsahovat návrhy řešení dvou politických stran, kde jedna bude ve vedení a druhá v opozici obce (buď na základě jejich skutečných vyjádření k problému, či na základě jejich dosavadních aktivit a volebního programu).

Obr. 2 – Problematika zastavování zelených ploch (tzv. greenfield) a nevyužívání areálů bývalých továren (tzv. brownfield) v Trutnově

Foto: Lenka Havelková